

УДК 271(477.86):657.371«1764»

Jurij STETSYK,*doktor nauk historycznych, docent katedry historii starożytnej Ukrainy
i specjalnych historycznych nauk**Państwowego pedagogicznego uniwersytetu imienia Iwana Franki w Drohobyczu
(Ukraina, Drohobycz) stetsyk_u_o@ukr.net***OPIS INWENTARZNY REZYDENCJI BAZILIANSKIEJ
W HORODENCE (28.05.1764 r.)**

W artykule przedstawiono najważniejsze wydarzenia z historii klasztoru i określono główne okresy jego rozwoju. Ustawiono czas powstania i okoliczności likwidacji. Przedstawiona charakterystyka zasobów opisu i ustaliliśmy informacyjną reprezentacyjne źródła. W ten sposób znaleziono i wprowadzony do obiegu naukowego opisu inwentarznego pozwala odkryć różne aspekty funkcjonowania klasztoru: dowiedzieć się lokalizację osady mnichów i czas powstania, cechy budowy architektonicznej, zapoznać się z dziełami sztuki sakralnej, określić status prawny mieszkania, zarządy tematyczny repertuaru biblioteki klasztornej, codzienne życie mnichów i materialne zapewnienie rezydencji pokazano.

Słowa kluczowe: inwentarz, rezydencja, klasztor, Zakon Świętego Bazylego Wielkiego.

Lit. 9.

Юрій СТЕЦИК,*кандидат історичних наук, доцент кафедри давньої історії України
та спеціальних історичних дисциплін**Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Україна, Дрогобич) stetsyk_u_o@ukr.net***ИНВЕНТАРНИЙ ОПИС ВАСИЛІАНСЬКОЇ РЕЗИДЕНЦІЇ
У ГОРОДЕНЦІ (28.05.1764 р.)**

У статті представлено основні події з історії монастиря та визначено основні періоди його розвитку. Встановлено час фундації та обставини ліквідації. Подано джерелознавчу характеристику інвентарного опису та з'ясовано інформаційну репрезентативність джерела. Віднайдено та запроваджено до наукового обігу інвентарний опис, що дозволяє розкрити різні аспекти функціонування монастиря: з'ясувати локалізацію поселення ченців та час фундації, особливості архітектурної побудови, ознайомитися із творами сакрального мистецтва, визначити юридично-правовий статус обителі, окреслити тематичний репертуар монастирської бібліотеки, описати повсякденне життя чернецтва та матеріальне забезпечення резиденції.

Ключові слова: інвентар, резиденція, монастир, Чин Святого Василя Великого.

Лит. 9.

Yuriy STETSYK,*PhD.(History), Assistant Professor
at the Department of Ancient History of Ukraine and Special Historical Disciplines of Ivan
Franko's Drohobych state Pedagogical University
(Ukraine, Drohobych stetsyk_u_o@ukr.net)***INVENTORY DESCRIPTION OF THE BASILIAN RESIDENCE
IN HORODENKA (28.05.1764 YEAR)**

The article presents the main events of the history of the monastery and the main periods of its development. Set the time of the founding and the circumstances of the liquidation. The source presents feature inventory description and clarified the information representative of the source. Found and introduced into scientific use the inventory description can reveal various aspects of the monastery: to find out the localization of the settlement of the monks and the foundation of the architectural features of the building, see the works of sacred art, to determine the legal status of the monastery, to outline the thematic repertoire of the monastery library, daily life of monasticism and material security of the residence are described.

Keywords: inventory, residence, monastery, Order of Saint Basil the Great.

Ref. 9.

Inscenizacja problemy. W dzisiejszych czasach obserwuje się aktywizacja lokalnego ruchu turystycznego na Podkarpaciu, który jest ciekawym regionem dla turystów jako obcego i rodzimego pochodzenia. Jednak w różnym czasie straciliśmy znaczące duchowe świątyni, które tworzyli religijną tożsamość miejscowej ludności. Odpowiednio istnieje potrzeba studiować inwentarze, gdzie możemy znaleźć szczegółowe opisy zabytków, które nie zachowały się do naszych dni.

Dla tego przedmiotem badań wybrany mało znany bazyliański klasztor w Horodence, który był małym zakonnym centrem i nie funkcjonował długi okres (1695 – 1765 rr.) i nie zostawił po sobie architektonicznych zabytków, a tylko dokumentalne opisanie.

Analiza badań. Od połowy XIX wieku. zaktywizowali krajobrazowe i regionalne badania klasztorów bazylianskich, które w wyniku przeprowadzenia reform religijnych swoją działalność zamknęło, a ich tradycję kontynuowali zaktualizowane zakonne komórki [3]. Gorodenkiwska klasztorna rezydencja nie była przedmiotem specjalnego studiowania. Styczne, fragmentaryczne informacje o niej wycofać się w wspólnych pracach z historii Ordenu Bazylianskiego ta krajoznawczych badaniach dotyczących historii i kultury Podkarpacia [1; 4; 5; 6; 9].

Cel artykułu – spędzić źródłoznawczy przegląd zasobów opisu rezydencji bazylianskiej w Horodence od 28.05.1764 r.

Wykład podstawowego materiału. Zatrzymajmy się przede wszystkim na przeglądzie najważniejszych wydarzeń z historii rezydencji klasztornej w Horodence. Założenie klasztoru w Horodence odnosi się do 1695 r. i wiąże się z właścicielem tego miasta szlachcicem Stefanom Potockim, łowczego i pułkownikiem wojska królewskiego [7, 299]. Po przejściu Lwowskiej prawosławnej diecezji do unii (1700 r.) wspomniany klasztor również przeszedł pod jurysdykcję Papieża. W 1711 r. wspomina w liście klasztorów, opaty których uczęszczali synodzie diecezjalnym w Uniewe, który rozpatrywał pytanie o reformowaniu klasztorów unijnych w kierunku utworzenia odrębnej jednostki administracyjnej – konwentualnej prowincji Lwowskiej [2, 41]. Jednak ten projekt nie otrzymał wsparcia, dlatego w 1739 r., kiedy odbyło się prowincji Święto Pokrowskiej otwarcie, klasztory nadal znajdować się pod jurysdykcji miejscowego biskupa. Jednak wejście w nowu administracyjnu jednostku (prowincjiu) wpłynęło negatywnie na działalność klasztoru w Horodence. W szczególności, w 1745 r. podjęto decyzję o likwidacji małych mieszkań, do którego trafił osrodek z Horodenki, którego własność musi być przekazany do klasztoru w Pohoni. Mimo tego mieszkanie nadal funkcjonowało jeszcze przez 20 lat. Wymieniony w katalogu klasztorów prowincji Święto Pokrowskiej pod 1754 r. jako rezydencja, w której mieszkało 6 mnichów. Ten osrodek był niezbędny do przeprowadzenia misji, jednak potrzebował dodatkowych funduszy, aby utrzymać się w większą ilość mieszkańców, ponieważ jest w stanie zapewnić bezpieczeństwo materialne tylko do 5 mnichów. W tym czasie klasztor z Łąki, gdzie mieszkało tylko 3 mnisi, było przyłączono do Horodenki [1, 164].

W roku 1764. o. Jozafat Siedlecki, prowincjał Święto Pokrowskiej, prosił Rzymskiego Tronu pozwolić na dalszą działalność zakonnych domów, które znajdowały się pobliżu klasztorów prawosławnych. Chociaż i zezwolenie zostało zdobyte, jednak co do rezydencji klasztornej w Horodence jego nie było wykonano, mimo że ona znajdowała się pobliżu klasztoru prawosławnego w Skitu Manjavskim. Natomiast w styczniu 1765 r. mieszkanie jest podłączony do klasztoru w Sokolce. Od kwietnia tego samego roku klasztor Sokolecki przejął majątek rezydencji w Horodence: książki z biblioteki, szaty liturgiczne, kościelny i gospodarczy sprzęt, a klasztorny kościół przekazany duchowieństwu diecezjalnemu [9, 242]. W bibliotece klasztornej 1764 roku było 38 książek: 2 cyrylicą, 22 polskie, 14 łacińskich. Kościół klasztorny w Horodence zajmował status parafialnego kościoła, który znajdował się na przedmieściach i liczył 206 osób, a w 1764 r. parafia obejmowała ponad 50 domów. Przy nim funkcjonowało bractwo parafialne, które dbało o stan kościoła i utrzymywało diaka [7, 300 zw.].

Inwentarz rezydencji klasztornej w Horodence zawarty podczas rewizji klasztorów bazylianskich w prowincji Święto Pokrowskiej. Ten protokół wizytacji, w którym podstawu stanowi inwentarz klasztoru, zawarta komisję delegowanej przez prowincjała o. Jozafata Siedleckiego, której przewodniczył o. Modest Trusewicz, będąc opatem klasztoru Terebovlianskiego [7, 299, 302].

Informacja składana u wizytacji pozwala ustawić dokładny czas, miejsce i patronat fundacji klasztoru (03.07.1695 r., na przedmieściach miasteczka Gorodenki w ziemi Galicyjskiej i tej samej diecezji, patronat należał do rodu szlacheckiego Potockich) [7, 299]. Przecież do tej pory w historiografii kościel-

nej nie ustalono dokładnej daty założenia klasztoru, większość badaczy wskazywały orientacyjny okres – koniec XVII wieku [1, 174].

Ponieważ sakralne i gospodarcze budynki były drewniane i nie zachowały się do naszych dni, dzięki ich szczegółów opisu inwentarzu można odtworzyć utracone zabytki architektury. W szczególności, wystarczająco szczegółowo zewnętrzne i wewnątrz opisane klasztorne kościoła, komórek zakonnych.

Do mszy w klasztorze kościoła wykorzystali różnorodny wystrój liturgiczny. Tradycyjnie stosowano kielichy srebrne, łyżki, gwiazdy, monstrancje, krzyże, kotły miedziane do poświęcenia wody, lichtarze cynowy, łyżeczki do kadzielnicy, kadzielnica, tace mosiężne i dzwonek ołtarzny.

Podczas nabożeństw ojcowie-bazyliańscy specjalną odzież różnego przeznaczenia i szycia stosowali. Kapłańskie szaty («apparaty») różniły się za materialem (adamastowie, atlasowie, parczowie) i z kolorem i wystrojem (czerwony, ciemno-zielony, biały, jasno-niebieski, żółty z połączonymi kwiatami, srebrnymi krzyżykami). Alby zostały szwabskie, lniańskie, koloru białego, ze złotem na ramionach i barkach, z wizerunkiem korony i czasami haftowane.

Rewizor szczególnie uwagę zwracał na dostępność odpowiedniego sprzętu liturgicznego, przewidzianego kanonów Kościoła (chorągwie, płaszczenica), brak którego robił niemożliwe przeprowadzenie nabożeństw (antymins). Szczegółowe opisy pomieszczenia klasztorne (rezydencji, celij), kuchni i refektarza zapewniają możliwość zapoznania się z przedmiotami codziennego życia mnicha.

Można repertuar bibliotek klasztornych prześledzić. W mieszkaniach były powszechne zazwyczaj kompletne zestawy ksiąg liturgicznych dla przeprowadzenia mszy: Ewangelie, Służebnik, Triodi (Cwiczna i Postna), Apostoł, Oktoich, Mineia, Psalmi, Czasosłowa, Trebnik, Trefoloy, Iermoloy, książki codziennych nabożeństw.

Dane informacyjne inwentarza pozwalają w niektórych aspektach odkryć ekonomiczną podstawę funkcjonowania klasztoru, ponieważ daje dość szczegółowy opis posiadłości, od szczegółowego wykazu inwentarza gospodarczego do reprezentacji danych statystycznych uzyskiwanych zbiorów [7].

Wnioski. W ten sposób znaleziono i wprowadzono do obiegu naukowego opisu inwentarznego pozwala odkryć różne aspekty funkcjonowania klasztoru: dowiedzieć się lokalizację osady mnichów i czas powstania, cechy budowy architektonicznej, zapoznać się z dziełami sztuki sakralnej, określić status prawny mieszkania, zarys tematyczny repertuaru biblioteki klasztornej, codzienne życie mnichów i materialne zapewnienie rezydencji pokazano.

Документ

Inventarium residentiae Horodencen in actu visitationis commissarialis conscriptum Anno D[omi]ni 1764 D[ie] 28 maji v[etus] s[tylus]

K. 299 // Obediendo sacro sancte dispositioni Perillustris R[everendissimi]mi D[omi]ni Josaphat Siedlecki O[rdo] S[ancti] B[asilii] M[agni] Archimandritae Ovrucen, provinciae sub tit[u]l[o] Protectionis B[eatis]mae V[irginis] Mariae Provincialis D[ie] 12 maji v[etus] s[tylus] anno 1764 per instrumentum datae ac expressae in monasterio Derebianensi, condescendi etiam ad Residentiam nostram Horodencensem. Ibi reidentibus Religiosis Personis seu communitati et si paucissimae, ad pulsum campanae me delegatum ad actum visitationis commissarium declaravi, meamq[ue] jurisdictionem commissarialem fundavi, tandem ad actum et opus muneris mei persolendum processi.

Status et situatio. Monaster Horodenski w ziemi y diecezji Halickiej, w dobrach zas J[asnie] W[ielmożny] J[ego] M[ości] Pana Mikolaia Potockiego, wojewodzica Bełzkiego, in ante starosty Kaniowskiego iest położony. Stoi na wschod od miasta Horodenki, na boku przedmiescia, na wzgorku, przyokopisku żydowskim, na skałce nad rzeczką y młynami. Ma prawo fundacyjne od J[asnie] W[ielmożny] J[ego] M[ości] Pana Stefana Potockiego, łowczego koronnego, pułkownika wojsk J[ego] K[rolewskiej] M[ości], dane dnia 3 7-brę Anno 1695, ktore to prawo oblatowane in castro Halicen feria 3-tia incrastinum festi Nativittis B[eatisimae] V[irginis] Mariae 1749 Anno. Wiedziałem, czytałem et ad manus superioris loci oddałem.

Sytuacja monasteru pomienionego iest takowa: z przedmiescia Horodenskiego niby od południa wiazd do klasztoru czyli bramka z wrotami y z fortką poboczną, oraz dzwoniczka do tych że wrot przyparta. Ta dzwoniczka drewniana, z boku odkryta, przez nią z wrot wiazd na cmentarz, na ktorey dzwoniczki małych y troche większych n[ume]ro 4, pobita gontami, ale iuz reparacyi potrzebuie. Na przeciwko

tey, niżej postąpiwszy na wzgórku iest cerkiewka drewniana stara, mizerna, w krzyż postawiona. Ab extra polepiona y powapniona, dachem pobita y ten opada, z kopułką iedną małą. Taż cerkiew zostaię sub titulo Protectionis B[eatisimae] V[irginis] Mariae. Drzwi do niey wchodne małe od południa. Ma w sobie naprzod ab origenta wielki ołtarz na kształt Bożego Grobu ułożony. W nim obraz Protekcyi Matki Boskiej. Z boku przy tym że obrazie zakrywaiąc scianę stoią dwa obrazy, a bardziey do sciany przybite, z iedney strony Pana Jezusa, z drugiey Matki Boskiej. W górze nad ołtarzem y bokami sufit obrazami świętych apostołów pokryty. Wyżey czyli na wierchu wielkiego ołtarza iest krzyż nie zbyt wielki z kształtnym y miłym korpusom. Z boku ołtarza wielkiego po iedney stronie iest chor zakonny z łuskami. Po drugiey zakrystyka mała z drzwiczkami wychodnymi na cmentarz. Ten że wielki ołtarz odkrycie stoi. Carskich wrat niema. Kratki tylko dzielą okilku balasikach w górze nad temiż malowany w szczupłości na drzewie czyli na przysciankach Deisus, niżej wiszą dwa obrazy na drzewie malowane Spasytelia y Matki Boskiej, oraz Świętego Mikolaia, a to wszystkie trzy bez mensy. Na boku przykratkach stoi na słupkach ambonka mała.

W pobocznych kapliczkach iest po dwa ołtarza. W iedney ołtarz Pana Jezusa Miłosierdnego y S[więtego] Bazylego, w drugiey Nay[świętszey] Panny Częstochowskiej y S[więtego] Onufrego. A to te wszystkie ołtarzyki mizernie wyglądaia, mensy y wszystko mizarne podłe, procz obrazow. Zaś obrazy nowo malowane na płotnie Woznesenya y S[więtego] Eliasza są bez mensy, tylko się przystawiają do innych ołtarzow na duży fest. Wposrodku kopuła intra gontami wybita. Cały sufit doszczkami podbity, y to nie całemi. Nad prytworem chor iest podło wystawiony y do tego wstąp podrabinie. In reliquo kruchtą czyli babiniec, y wtym kropielnica kamienna.

K. 299 (zwrot) // Scabella do ołtarzy wszystkich są kamienne, posadzka w cerkwi kamienna [...] dwie ad instar konfessionałow po iedney stronie y po drugiey, po bokach w kaplicy [...] form staroswieckich kilka, w drugiey forma takōż iedna. Do tey że cerkwie parochian należy chalup 50 y więcey. Parochianie mają swoje bractwo y swiatło po części produkuje oraz diaka trzymają y onemu placą.

Cmentarz iest obszerny bez parkanu od skały y od młynow. Z drugiey strony otacza go folwarek obok cerkwi od miasta wystawiony, z kurytarzykiem y z fortą. Ten że klasztorzek w sobie wkoncu kurytarza od południa celę starszeńską z dwoma alkierzami, w ney na kilka lokci na nozkach refektarski, okien taflowych połarkuszowych 2, po pod okna około 2, szafka na szkło kredensikowa, na dole zamczysta. [...] oparciem pleczystym 1. W alkierzu pierwszym okien tak że 2 w poł otwieraiących [...] oprawnych. Stolik mały 1. Taboret sukmem obity 1. W drugim alkierzu okno [...] żelazna. Pulek 3 y stoliczek mały 1. Do tey że celi starszeńskiej y alkierzow [...] z zamkami slusarskimi dobrimi. W szaragi wielkie nowe 1. Piec zielony kafłowy dobry 1. Cel zakonnych drewnianych po stronie od cmentarza 3 z piecami, oknami, stolikami, tapczanami, drzwiami. W drugim koncu kurytarza refektarz stary z ołtarzykiem per modum oratoris, w [...] starych 2, y w tym teraz skład spieżarniany. Na boku przytym że starym refektarzu komurek starych z chrustu plecionych, polepionych y po wapnionych na schowek drzwiami starymi. Pod tym że refektarzem piewniczka murowana, wchod do niey [...] z drzwiami y ze skoblem do kłodki. Po drugiey stronie kurytarza od miasta iest 2 celi nie masz żadney drzwi wychodne do ogrodka 1. Ten że ogrodek [...] celami y kurytarzem iest młodemi szczepami y sliwkami zasadzony [...]. Intus na kurytarzu przed fortą krucyfix z korpusem przed nim lampa maleyka blaszana. Po scianach obrazy małe oycow są na płotnie malowane. Strych ze schodami widny. Na nim szpieklirzyk z zasiekami niskimi drewnianymi. W fortą izdebka mała na sprzęt, z oknem, z drzwiami y z zamkiem żelaznym. Cały pobity gątam. Przed oknami cel klasztornych od cmentarza sztachecikow połowa [...] drewnianych, połowa chruscianych. Po drugiey stronie cmentarza na wschod słońca [...] od chałup przedmiejskich, stoi piekarnia z chliwkami, słomą mierzwiastą pokryta [...]. Od tey niżej wzdłuż ku skalce stoi stajnia z wozownią chrusciana bardzo ładaco, słomą mierzwiastą pokryta. Za stajnią sad z starą drzewiną. W tym że przy stajni chliwek za grodzikiem [...] w koncu pod okopiskim żydowskim iest sadzawka mała błotnista dla drobiu. Wyżey od sadu tam że pod okopiskiem ogrod niewielki z sadkiem. Przykoncu ogrodu stodołka mała chrusciana nielepiona, bez żadnego zapola.

Ten klasztorzek sumki żadney niema, procz akcydensow cerkiewnych. Odpustow parochialnych y suplementu z łaski sobie afiliowaney, oraz od niekorych dobrodzieiow. Bierze przytym ledwie nie corocznie bierze elecmozyny J[aśnie] W[ielmożny] J[ego] M[ości] Pana in ante stolnika Kaniowskiego Mikolaia Potockiego Zll[oty]ch Poł[skich] 300 y zboża roznie iednak plus minus połmiarkow. Ale też

pola ma poodbierane, ktorzych zdawna ten że klasztorok używa. Kassa w tym roku zpomienionych akcydensow y panskiesy elecmozyny, tudziesz z prze....du z łuki, owiec charowitych, wieprza iednego, krowy starey iedney Horodenskiey. Horodenskiego po części, miała importancyi Zll[otych] Poł[skich] 980 Gro[rz] 15. Expensy z tey okazało się Zll[otych] Poł[skich] 770 Gro[rz] 13 Szel[iag] 1.

K. 300 // **Argenteria cerkiewna srebro y inne.** Kielich srebrny gładki z sedesem fercychowanym z patyną srebrną pozłożoną, suto złożony n[ume]ro 1. Kielich srebrny gładki z patyną takąż suto wyłożony n[ume]ro 1. Kielich cynowy z patyną 1. Lyzeczek prez mentalowych do kommunikowania 2. Puszka cynowa pro conservatione sanctissimi 1. Myrnica czyli vasa cynowe 1. Krzyż cynowy z relikwiami, z korpusem, y sedesem mosiężnym 1. Krzyżyk niewielki mosiężny 1. Lichtarzykow stołowych cynowych par 4. Lichtarzykow mosiężnych stołowych para 1. Lichtarzew większych toczonych roznie malowanych par 6. Miseczka spiżowa zła[con]a 1. Antymyssow dawnych na wszystkich ołtarzach z relikwiami 5. Na obrazie Matki Boskiey w wielkim ołtarzu sukienka mała srebrna 1. Nad wielkim ołtarzem przy boku Pana Jezusa Ukrzyżowanego serce srebrne 1. Na obrazie Pana Jezusa Miłosierdnego korona srebrna 1. Serc srebrnych na tym że obrazie n[ume]ro 2. Serce miedziane malarskim złotem pozłożone, z portretem Nayś[więtszey] Panny Częstochowskiey na tym że obrazie przy boku Pana Jezusa 1. Nożka srebrna na tym że obrazie 1. W wielkim ołtarzu na Matce Boskiey korona na materyi wyrabiana 1. W tym że ołtarzu y na tym obrazie na Panu Jezusie maleykim koronka srebrna 1. Na obrazie S. Onufrego dyademna srebrne z kamykami czeskiemi 1. Turrybularzew mosiężnych bezdennych starych 2. Dzwonkow małych do ołtarzew 3. Na cerkwi sygnaturka mała nad kruchtą 1. Koralikow sznurkow większych n[ume]ro 2, przy tych metallik srebrny 1. Koralikow małych sznurkow n[ume]ro 2, zausznice prostych 2. **Apparaty.** Aparat biały grodetorowy szyty roznego koloru iedwabiem, oraz złotem, z kamlą iedwabiem szytą, karmazynową stączką obłożony ze stułą y narakwycami n[ume]ro 1. Aparat połpartyrowy na dnie karmazynowym kwiat biały, z kamlą białą roznego koloru z narakwycami niebieskiemi poł partyrowemi ze stułą płucianną białą w kwiaty wyszywaną n[ume]ro 1. Aparat niebieski z białym lamowym krzyżem galonem białym szychowym cum requisitis 1. Aparat blamawitowy z karmazynową kamlą w orebrnym kwiecie, żułtym galonem szychowym obłożony cum requisitis 1. Aparat biały z czerwonym kwiatem cum requisitis 1. Aparat biały na grodetorze z roznym kwiatem iedwabiem szyły, cum requisitis 1. Aparat grodetorowy w paski z żułto gorącą kamlą z epetrachelem tylko 1. Aparat popielaty stary, z karmazynową kamlą, z stułą y narakwycami tylko 1. Aparat zielony z kitaykowym krzyżem białym sine omnibus requisitis 1. Aparat niebieski kitaykowy z czerwoną kamlą, z epetrachelem tylko 1. K. 300 (zwrot) // Aparat czarny grodetorowy z kamlą niebieską cum requisitis. Aparat także czarny grodetorowy z kamlą niebieską cum requisitis. Stuła do kazania grodetorowa iedwabiem szyta. Zasłonek na wielkim ołtarzu przy obrazie matki Boskiey rąbkowych czyli stągie [...] rek, złotem nadole wyszywanych. Zasłonek kitaykowych z białemi listewkami. Antypedya kitaykowa przed dwoma ołtarzami. Antypedya kałamaykowie. Antypedium sukienne niebieskie z kolumną kresiankową robotą szytą na płótnie. **Dalmatyki.** Dalmatyk białych kitaykowych w paski z kolumnami niebieskiemi w kwiat roznego koloru z orarem iednym. **Alby, obrusy y inne.** Alb muszlinowych szytych iedwabiem białym od J[aśnie] W[ielmożny] J[ego] M[ości] Pana starosty Kaniowskiego. Alba lnianego płotna z szeroką koroną szwabską kleckową. Alb lnianych starych prostych bez koronek. Alba lniana udołu w paski czerwone wyszywana. Obrusow na ołtarze roznych. Ręcznikow do ławatysza. Ręczniczkw do ołtarzew. Humeralów szwabskich y lnianych. Korporałów szwabskich. Puryfikatoryzow wszystkich. Baldachinek kamletowy do noszenia przy processyi. Chorągwi processjonalnych starych prostych. Krzyzow processjonalnych, ieden z korpusem na kurytarzu, drugi malowany. Obrazow roznych na tabulatach, płutnie, papierze malowanych, w cerkwi, na kurytarzu w celi superiorskiey y w refektarzu, oraz z processjonalnym. Paskow wełnianych. Lampa blaszana stara przed wielkim ołtarzem. Lichtarzew wielkich do postawnikow przed wielkim ołtarzem. Stołek srodkowy pod Ewangelią pokryty starym antepedium. Bożego grobku niedawno sporządzanego y malowanego na tabulatach sztuk 3. **Xięgi cerkiewne do nabożenstwa.** Ewangeliy w prostey oprawie szkorzaney edycyi Lwowskiey. Apostołów w prostey oprawie. Tryfoły w prostey oprawie, edycyi Lwowskiey. Tryod postna w prostey oprawie starey, edycyi Lwowskiey. Tryod cwitna w tey że oprawie, tey że edycyi. Oktoich w prostey oprawie, edycyi Lwowskiey. Obszczyzna w prostey oprawie stara. Psalterz w prostey oprawie, edycyi Lwow-

skiey. Połustaw in folio Kijowski. Mszał Lwowski w prostey oprawie. Trebnik Lwowski in 4-to w prostey oprawie. Trebnik Poczajowski w prostey oprawie. K. 301 // **Xięgi biblioteczne.** Stella concionatorum Alexandri Calomali in 4-to. Kazania Xiędza Dąbskiego pod tytułem dwoiaki poklon in folio. Żywot Pana Jezusa in 4-to. Alfabet Polski Galatowskiego in 4-to. Złote niebo seu kazania Muchowskiego in 4-to. Tomasz a Kiempis Polski nie cały in 8-vo. Gospodarz nieba y ziemi in 4-to. Biblia łacinska in majori 8-vo. Euhalogium czyli brewiarz ruski po polsku in 8-vo. Kazanie pod Kamienieckiey koronacyi in folio. Nowy Adam in folio. Ewangelia polska in 12-mo. Droga do wieczności in 12-mo. Rudimenta Grammaticę. Xięga o Świętym Franciszku nie cała. Reguły S[więtego] Bazylego Poczajowskiey edycyi in 8-vo. Mowy seymowe in 4-to. Grammatika Akademicka. Proxellius supra Danielem. Manu scripta in 8-vo. Pisana Filosofia. Nabożenstwo do S[więtego] Wincentego. Liber meditationum. Rozmyślenia Poczajowskie in folio. Troie nabożenstwa in folio. Sacrum Anathema in 4-to. Agenda do chorych zwyczajna. Grammatika Piiarska. Humina Eloquentia pisane in 8-vo. Europa część swiata. Martirologium pisane in 8-vo. Xięga Put Carski in 4-to. Xięga Messya in 4-to. Kazania na niedziele in folio. Lexykon in 4-to. Xięga pogrzebu zakonnego Poczajowskiego druku in 4-to. Trebnik stary Ostrowskiego druku in 4-to. Bohosłowyia Ruska in majori 8-vo. **Cyna stołowa.** Misa mała cynowa obręczowa 1. Połmisek cynowy 1. Talerzow cynowych 2. Łyzek cynowych 5. Solniczek cynowych 2. Nozow stołowych w białey kosci par 6. Przytym szkła potrzebnego potroche. K. 301 (zwrot) // **Naczynie kuchenne.** Banka niewielka stara miedzana 1. Kazanek miedziany z duszką zelazną 1. Patelniczka mała zelazna 1. Patelnia większa zelazna 1. List zelazny okrągły 1. Rożen niewielki 1. **Zelaza gospodarskie y inne naczynia.** Zelaza pługowe niedawno sporządzone do pługu iednego y to są w Łuce. Brona na sześć bylec z zelaznemi zębami 1, to iest w Łuce. Siekir dwie gospodarskich, iedna większa, druga mnieysza. Rzezak do sieczki z stalicą y z krzynką 1. Rydel z zalazem ogrodowy 1. Piłka niewielka 1. Polszorkow starych para 1. Szorow zażywanych ustąpionych od J[ego] M[ości] X[ięza] Podsońskiego para 1. Kosa gospodarska 1. Kulbaka z poduszką od rzemienia 1. Beczek dobrych piwnych 4. Sypań małych y wielkich na legominę 4. Konwi o noszenia wody 5. Wanienek nowych 2. Stanwi kapustnych 3. Cebrzykow roznych 3. Dziża chlebowa 1. Niecek wielkich y małych 3. Sit gospodarskich 2. Rzeszot gospodarskich 2. Szankow mnieyszych y większych 5. **Staynia.** Koni karych starych para 1. Koń gniady łysy 1. Klacz gniada 1. Wozek szkorą cały obity na pasach od J[ego] M[ości] X[ięza] Podsońskiego zostawiony 1. Wozow prostych starych parokonnych 2. Wołowy woz 1, teraz w Łuce. **Obora.** Wołow starych para 1 y te w Łuce na paszy. Woł ieden niedawny w pogrzebowym wzięty. Krow dwie iedna doyna, druga iałowa. Troie bydła stadensnego na zimowli w Łuce wilcy ziedli, iedno zdechło. Cielont in presenti dwoie, iedno roczne, drugie małe. Locha stara 1, w karmieniu iest teraz, podswinkow 2. Gęsi ad prezens starych 7, młodych gęsiąt 9. Indyczek starych 2, młodych wylazło kilkaro. Kaczek starych 4, młodych wylazło także kilkaro. Kur starych 9, małych iest kilkanasciere. K. 302 // **Szpieklerz y spieżarnia.** Żyta na strychu gotowego plus minus połmiarkow 20. Pszenicy połmiarkow plus minus 8. Jęczmienia iest połmiarkow plus minus 10. Hreczki tylko na nasienie. Inne zboże wyszło na nasienie tak w Horodence iako y w Łuce. Legeminy wszelkiey iest suffici enter. Zboża nie młoconego nie masz żadnego. Słoniny ad prezens dwa pałcie y poł sadeł 3. Inney omasty ieszcze nie przyzbierano. **Pola klasztorne.** Pola ktorych dawniey klasztor Horodenski używał, dawniey na dwor odebrano. Te ktorych ad tempus pozwolonych używał klasztor hujusque na dni plus minus 30, przywłaszcza sobie na zad pod swoje ograniczenie dzierżawca W[ielmożnego] J[ego] M[ości] Pozniak Łowczy Kołomiyski. Innych nie masz pol żadnych. **Zasiewy oziminy y jarżyny.** Wysiano żyta pod zime czetwirykow 4. Jarżyny to iest hreczki wysiać się ma iuz na wyorany na osm dni polu czetwerykow 16, ale nawspół z oraczem, resztą pola pustego puszczo obłog.

Praesens inventarium Residentiae Horodencen cum omni descriptum in actu visitationis commissariis vigore instrumenti subscribo. Datto Anno, mense, ut supra.

P[ate]r Modestus Trusiewicz O[rdo] S[ancti] B[asilii] M[agni]
Superior Trę[bowlie]n

Commissarius delegatus m[anus] p[ro]p[ria].

[Centralne państwowe archiwum historyczne Ukrainy we Lwowie, f. 201, op. 4, sp. 613, k. 299–302. Rękopis. Ówczesna kopia.]

WYKAZ WYKORZYSTANYCH ŹRÓDEŁ I LITERATURY

1. Ваврик М. (ЧСВВ). Нарис розвитку і стану Василянського Чину XVII–XX ст. Топографічно-статистична розвідка / М. Ваврик // Записки Чину Св.Василія Великого. – Серія II. – Секція I. – Праці. Т. 10. – Рим : В-во отців-василян, 1979. – 180 с.
2. Галасливий С. [Мицько І.] Артикулы или уставы чина иноческаго / С. Галасливий // Лавра. – № 2. – 1999. – С. 41–45.
3. Коссак М. (ЧСВВ) Монастирі Галичини (передрук праці 1867 р.) / Михайло Коссак // Лавра. – 1999. – №7. – С. 45.
4. Крип'якевич І. Середньовічні монастирі в Галичині. Спроба каталогу, (передрук праці 1930 р.) / Іван Крип'якевич // Лавра. – №5. – 1999. – С. 45–64.
5. Монастирі Городенки і Городенківщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://history.iv-fr.net/article.php?id=591>.
6. Патрило І. (ЧСВВ). Нарис розвитку Василян 1743 – 1889 рр. / І. Патрило // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція I. – Т. 48. – Рим : В-во отців-василян, 1992. – С. 160–210.
7. Центральний державний історичний архів України у м. Львові. – Ф. 201. – Оп. 4. – Спр. 613. – Арк. 299–302.
8. *Catalogus monasteriorum et personarum provinciae protectionis B. V. Mariae Ordinis S. Basilii Magni. Anni 1754* // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція I. – Т. XL. – Рим, 1979. – С. 102–124.
9. Lorens B. *Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743 – 1780* / B. Lorens. – Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2014. – 560 s.

REFERENCES

1. Vavryk M. (ChSVV). *Narys rozvytku i stanu Vasyliianskoho Chynu XVII–XX st. Topohrafichno-statystychna rozvidka* / M. Vavryk // *Zapysky Chynu Sv.Vasyliia Velykoho*. – Seriiia II. – Sektsiia I. – Pratsi. T. 10. – Rym : V-vo ottsiv-vasyliian, 1979. – 180 s.
2. Halaslyvyi S. [Mytsko I.] *Artykuly ili ustavy chyna inocheskaho* / S. Halaslyvyi // *Lavra*. – № 2. – 1999. – S. 41–45.
3. Kossak M. (ChSVV) *Monastyri Halychyny (peredruk pratsi 1867 r.)* / Mykhailo Kossak // *Lavra*. – 1999. – №7. – S. 45.
4. Krypiakevych I. *Serednovichni monastyri v Halychyni. Sproba katalogu, (peredruk pratsi 1930 r.)* / Ivan Krypiakevych // *Lavra*. – №5. – 1999. – S. 45–64.
5. *Monastyri Horodenky i Horodenkivshchyny* [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://history.iv-fr.net/article.php?id=591>.
6. Patrylo I. (ChSVV). *Narys rozvytku Vasyliian 1743 – 1889 rr.* / I. Patrylo // *Zapysky ChSVV*. – Seriiia II. – Sektsiia I. – T. 48. – Rym : V-vo ottsiv-vasyliian, 1992. – S. 160–210.
7. *Centralnyi derzhavnyi istorychnyi arhiv Ukrainy u m. Lvovi*. – F. 201. – Op. 4. – Spr. 613. – Ark. 299–302.
8. *Catalogus monasteriorum et personarum provinciae protectionis B. V. Mariae Ordinis S. Basilii Magni. Anni 1754* // *Zapysky ChSVV*. – Seriya II. – Sektsiya I. – T. XL. – Rym, 1979. – S. 102–124.
9. Lorens B. *Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743 – 1780* / B. Lorens. – Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2014. – 560 s.

Статтю подано до редакції 04.04.2016 р.